

El jaciment ibèric del turó de Buixalleu (Sant Feliu de Buixalleu). Noves dades sobre la iberització al curs mitjà de la Tordera

ESTHER ALBIOL LÓPEZ
EUGENI BURGUEÑO VILLAREJO

LES primeres notícies que es coneixen del jaciment ibèric del turó de Buixalleu provenen de la publicació de la Carta Arqueològica de la Selva, on a partir d'unes prospeccions, s'observà una concentració de materials ceràmics al vessant sud-oest, sense trobar cap estructura visible per la gran erosió que presenta el turó (AADD, 1991: 114).

A partir d'aquestes dades, i principalment per l'elaboració d'un estudi del territori al curs inferior del riu Tordera en època ibèrica (BURGUEÑO, VILÀ, 1996), s'intentà esbrinar l'existència del possible poblat.

El lamentable incendi de 1994 que va cremar part del sector Montseny-Guilleries, i per tant, una gran extensió del terme municipal de Sant Feliu de Buixalleu, ens facilità la troballa d'unes estructures prop del cim del turó, difícil en altres circumstàncies, ja que aquesta zona és molt boscosa i la profusa vegetació segurament hagués ocultat les restes visibles localitzades..

Situació geogràfica.

El jaciment ibèric està situat al cim del turó del mateix nom que es troba dins del terme municipal de Sant Feliu de Buixalleu (La Selva) (Fig. 1).

L'accés al jaciment no té dificultat. S'hi arriba des de la carretera local Hostalric-Arbúcies (GI-553). Aproximadament al quilòmetre onze es trenca a la dreta per la carretera en direcció cap a Sant Feliu de Buixalleu (GI-5522). A poca distància del poble, un camí forestal condueix al turó de Buixalleu.

La seva ubicació és molt estratègica, un punt de control dins dels últims contraforts del Montseny (Serralada Pre-litoral), des d'on domina visualment tota la vall de la Tordera fins al delta, la vall de Breda, la vall baixa de la riera d'Arbúcies, el Pla de Gasserans, el Montseny, les Guílleries i la Serralada Litoral (les estribacions occidentals de la serra de Cadiretes i el massís del Montnegre).

Les seves coordenades geogràfiques són 41° 47'25" Latitud nord i 2° 34'40" Longitud est del meridià de Greenwich (full núm. 365-I, Arbúcies, del mapa 1:25.000 del Instituto Geográfico Nacional) i s'emplaça a uns 430 metres d'altura (Fig. 2).

El territori que envolta el jaciment és molt muntanyós, ama unes possibilitats de silvicultura variades, on la vegetació que predomina són els boscos d'alzines, d'alzines sureres, de pins i de castanyers. Per altra banda, presenta un àrea de captació de recursos amb una bona potencialitat econòmica agrària, ramadera i sembla ser, fins i tot, minera, no de gaire importància, però amb mineralitzacions ferruginoses i de coure a Can Serrat (la Mena) i al Viver de Can Massaguer (MATA, 1990: 78).

Els jaciments ibèrics més propers al turó de Buixalleu són les sitges del Mas Buixalleu, als peus de la muntanya, el jaciment del castell de Montsoriu (Arbúcies-Sant Feliu de Buixalleu) (FONT *et alii*, 1996b: 291), l'oppidum del puig del Castell d'Hostalric (AADD, 1990), Can Pons (Arbúcies) (Font *et alii*, 1994) i l'oppidum de la torre de la Mora (Sant Feliu de Buixalleu) (FONT *et alii*, 1996a).

També es divisen més lluny els poblats ibèrics de Montbarbat (Lloret de Mar-Maçanet de la Selva), el del castell de Sant Joan (Blanes) i el del castell de Palafolls (VILÀ, 1982) (Fig. 3).

Descripció del jaciment.

Les troballes es localitzen al vessant sud-oest del turó, el pendent més suau, ja que el cim del turó està molt erosionat i la roca granítica aflora ràpidament a la superfície. Es tracta de dos murs ben diferenciats amb una orientació est-oest.

El primer d'ells (mur 1) se situa a uns 20 metres del cim amb una llargària visible d'uns 5 metres aproximadament. La tècnica constructiva consisteix en blocs de pedra granítica molt ben escairats d'una amplada de 0,60 m. L'alçada conservada visible es d'un metre 20 cm format per tres filades de pedra (Fig. 4).

El segon mur (mur 2) es localitza a 4,20 metres del primer, vessant

vessant nord del turó (Mas Buixalleu), que per la seva ubicació i el seu camp de visibilitat tindria una funció estratègica de control de dues vies de comunicació importants dins l'àrea: Per una banda l'eix fluvial Tordera-riera d'Arbúcies (vall de la Tordera i vall baixa de la riera d'Arbúcies), amb direcció al pas de la collada de sobrevia, connexió natural de les comarques de La Selva i Osona (Vilà, 1982) i, per altra banda, l'eix terrestre de l'antiga Via Heraclea, reaprofitada en època romana per la Via Augusta (Vall mitjana de la Tordera i del Pla de Gasserans), que és el pas natural entre les comarques del Vallès Oriental i de la Selva que segueix tota la Depressió de la Selva en direcció SW-NE fins el Gironès.

Bibliografia

- AA.DD., (1990): *Carta Arqueològica de la comarca de La Selva*. Generalitat de Catalunya.
- BURGUEÑO, E., Vilà, M. del Vilar, (1996): «El poblat ibèric de Montbarbat: Aproximació a l'estudi del territori al curs inferior de la tordera en època ibèrica». *Quaderns de la Selva* 9, p. 55-94.
- BRUGUERA, R. (1994): «Tipologia-cronologia de les àmfores ibèriques de l'àrea del Penedès». *Miscel·lània penedesenca* XX. Institut d'estudis penedesencs. p. 76-88.
- INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL (1986): *Mapa topográfico nacional de España, Arbúcies, núm. 365-I, escala 1:25.000*. Madrid.
- FONT, G. *et alii* (1994): «Can Pons i el poblament antic al Montseny». *Quaderns de la Selva* 7, p. 131-141.
- FONT, G. *et alii* (1996a): Intervencions arqueològiques al jaciment de la torre de la Mora (Sant Feliu de Buixalleu, la Selva). Resultats preliminars. III Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, pp. 138-147.
- FONT, G. *et alii* (1996b): «El castell de Montsoriu; Aproximació a l'evolució històrica d'un castell medieval. III Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, p. 290-300.
- MARTÍN, S. (1993): «Les àmfores del tipus ibèric de boca plana del poblat de Montbarbat». *Quaderns de la Selva* 6, p. 13-30.
- MATA, J. M. (1990): *Els minerals de Catalunya*. Barcelona,
- VILÀ, M. del Vilar (1982): *La ciudad romana de Blandae (Carta arqueológica de la comarca de la Selva)*. Tesi Doctoral. Universitat de Barcelona.
- VILÀ, M. del V. *et alii* (1996): *El poblat de Montbarbat. Una aportació a la Cultura ibèrica. Programa d'actuacions per al trienni 1997-1999*. (inèdit).

Fig. 1. Jaciment ibèric del turó de Buixalleu.

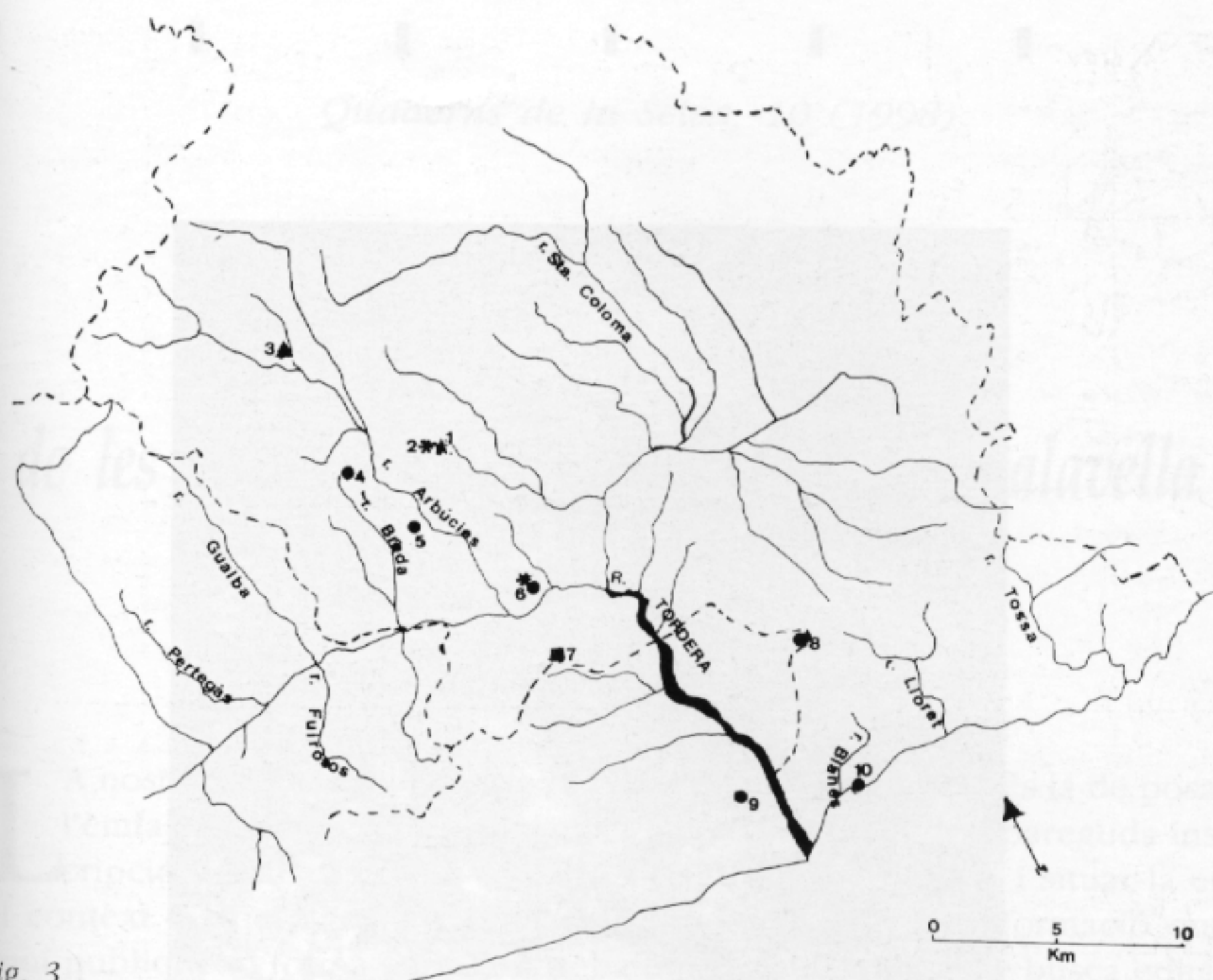

Fig. 3

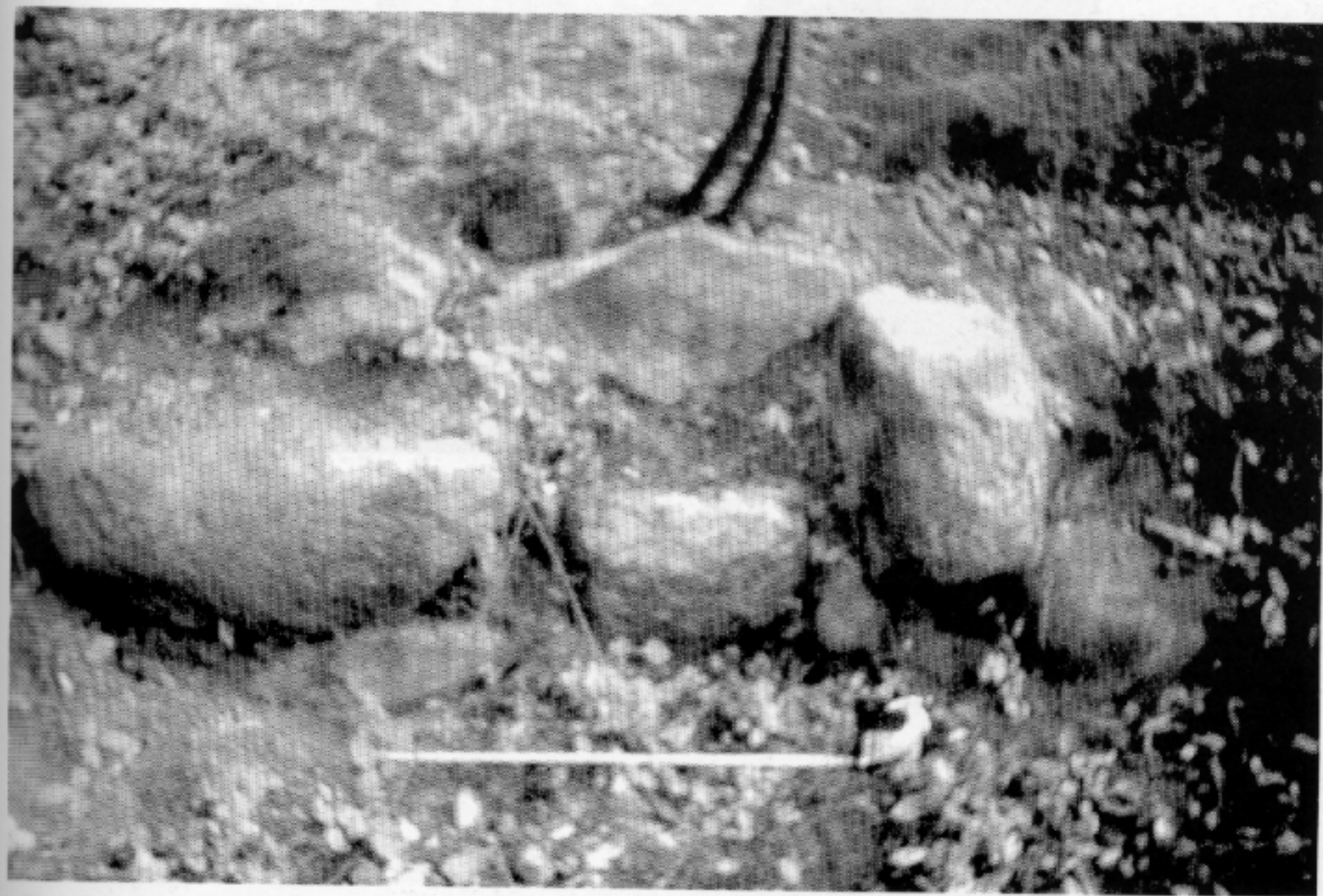

Fig. 4. Mur 1.

